

A jó kertész szeme

A Dobay Kertészet immár hagyományos szeptemberi egynyáribemutatóján nincs kötött program, a meghívásra érkező szakemberek szabadon sétálhatnak a kiállított növények között.

A kérdéseire azonban mindenki választ kap, a szakmai konzultációk keretében alapos kiértékelésre kerülnek az egynyári és balkonnövények, a résztvevők őszintén beszámolnak az egyes fajok, fajták termesztési és fenntartási tapasztalatairól. A házigazda pedig bemutatja az ígéretes kultúrák fajtaújdonosságait.

Az idei találkozó sztárjai a kertészetben felvonultatott prémium minőségű évelők voltak. A növényekből vásárolni is lehetett, a különlegesen szép, színes kínálatnak nehéz lett volna ellenállni. A hódmezővásárhelyi kopáncsi termesztőtelep adott otthont a bemutatónak, ahol *Dobay Imre* elmondta, hogy többféle okból fordult az érdeklődése az évelőtermesztés felé: az egynyári és balkonnövények idénye, valamint az őszi krizantémeladások közötti időszakra keresett olyan kultúrát, ami beilleszthető a meglévő termesztéstechnológiába, miközben a növekvő forgalmú webshop választékának a bővítése is cél volt. Mindemmellett úgy tapasztalja, hogy a klímaváltozás miatt egyre szárazabb és forróbb nyarakon a balkonnövények egy része már nem képes a korábban megszokott minőséget adni, az évelő növények jobban elviselik a szélsőséges időjárást.

Igény van rá

Próbaként már tavaly is viszonylag nagy számban termesztettek évelőket, idén pedig megkétszerezték a mennyiséget.

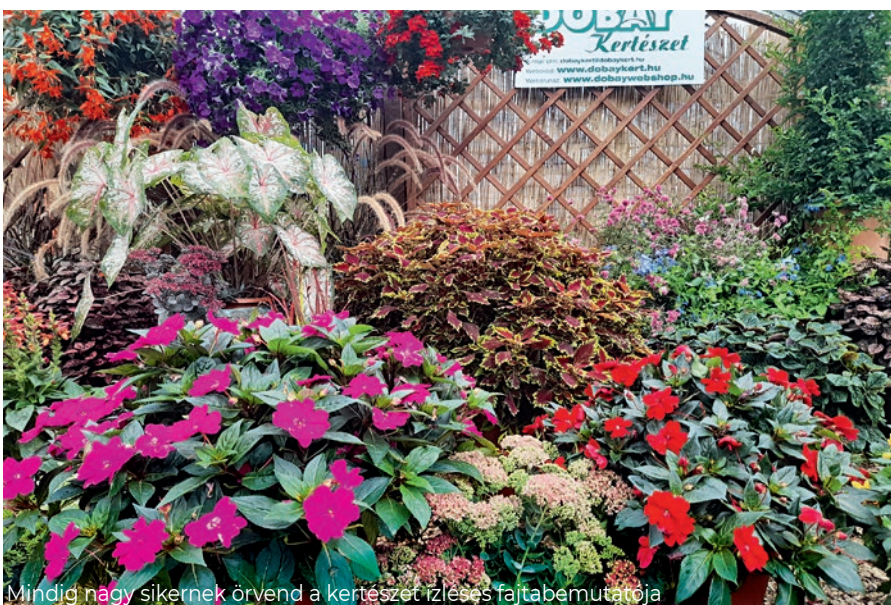
A prémium minőségű évelők voltak a rendezvény sztárjai

A szaporítóanyagot három külföldi cégtől – Kientzler, Danziger, Terra Nova – vásárolják, ezekkel az egynyári és balkonnövények kapcsán már több évtizedes jó partneri viszonyt építettek ki.

Már az előző évben nagyon jó visszajelzéseket kapott, az idei szezon pedig egyértelműen meggyőzte a kertészt, hogy érdemes és kell foglalkozni prémium minőségű évelők termesztésével. A

tervek szerint jövőre egyedi fajtaválasztékot állít össze, viszonylag kis számban különleges növényeket kínál, elsősorban a Kientzler és a Danziger fajtáira alapozva. A növények nagy részét – csakúgy, mint jelenleg – valószínűleg a webshopon keresztül fogják értékesíteni, valamint a fia, *Dobay András* által üzemeltetett szegedi Oázis-árudában. Ott már idén is sok fajtát kipróbáltak, bővítették az évelőkínálatot. Az árudai forgalmazáshoz a növények cserepeibe kis jeltáblát helyeznek, ezt a Németországból vásárolt jeltáblanyomtató program segítségével készíti a kertészet mindig a szükséges darabszámban. A magyar nyelvű színes, a növény jellemzőivel és ápolási tanácsokkal ellátott jeltábla eladja a növényt, mondta Dobay Imre. Jövőre a Dobay Kertészet a szegedin kívül más Oázis-árudákba is szállítani fogja az évelőket.

Az idei „éles” próba után úgy látja, nemcsak a fajtaválasztékot, hanem a növény mennyiséget és a növényneveléshez szükséges területet is növelni szükséges. A 13-15 centiméteres cserepekbe ültetett növényeket bányahomokkal feltöltött szaporítóládákban neveli. Közvetlenül a szaporítóládákba ve-

Mindig nagy sikerek örvend a kertészet izléses fajtabemutatója

Tápanyag-utánpótlási tanácsok

A rendezvény két napján *Lammel Kálmánné* (Florachem) külső szaktanácsadóként vett részt, a legtöbbben a hőség idején alkalmazható tápanyag-utánpótlással kapcsolatban kérdezték. Minél melegebb egy év, annál fontosabb, hogy a használt termesztőközeg kellően levegős maradjon, különösen, ha a kertészetben tömlővel vagy szórófejekkel öntöznek. Ezek alkalmazásával az apró rosttartalmú közegek hamar összetömörödnek, és a vizes, levegőtlen közegekben felszaporodnak a tőzlegyek, tripszek. A durvább rostméretű (5-20 vagy 7-25-ös) talajt nehezebb öntözéssel levegőtlené tenni. A vizet és a tápanyagot az apróbb talajrések tartják meg, míg a nagy légrések gravitációsán átengedik a fölösleges oldatot, vizet, így kialakul a helyes levegő-víz arány a cserepekben. Gyakori hiba, hogy a kertészek a durvább szerkezetű, rostos közegeket ledarálják, holott a gyökérzet az egészséges fejlődéséhez nagyon sok levegőt igényel.

A növény gyökere az egész élete történetét elárulja. Ha a gyökér vastag, húsos, a cserepet kívül-belül gazdagon behálózza és hajszálgökerei is vannak, akkor a növény jól érzi magát. A közeg levegőtlenységét jelzi, ha a gyökér a felső rétegekben marad. A közeg, a tápanyag, az öntözővíz, de még az ültetés mélysége is kihat a gyökeresedésre, így a növény további életére.

A szakember azt javasolta a kertészeknek, hogy a kultúrákat egyenletesen és nagy odafigyeléssel lássák el vízzel és tápanyaggal, de inkább tartsák kicsit szárazabban, mint hogy egyszer is túlóntozzák a növényeket. Gondolni kell arra is, hogy nagy melegben a levegőtlené váló talajokban szinte „megfőnek” a gyökerek.

A növényen látható rendellenes tünetek – például ha a levelek ólmos színűvé, mattá válnak, vagy elveszítik fényüket – oka legtöbbször a gyökerek rossz állapotára utal.

A túlóntözésre az egyes fajok nem egyformán érzékenyek. A vincának is nevezett rózsameténg (*Catharanthus roseus*) egyszeri túlóntözéstől is elpusztulhat, míg a tölcsérjázmin (*Mandevilla*) túléli, ha sok vizet kap, de elhullajtja a virágait. Az érzékeny kultúrák közé tartozik az árvácska és a multiflóra petúnia is. A túlóntözés jellegzetes tünete az állományok leveleinek citromsárgára színeződése. Sokan úgy vélik, nagy melegben sok vizet kell adni, de ez nem így van, hangsúlyozta a szakértő.

Az ültetés mélységére is vigyázni kell. A mélyre került szárrész a vizes talajban egy idő után elpuhul, menthetetlenné válik. A kezdeti túlóntözésből eredő pítiumos, fitoftórás hervadást régebben vegyszeres beöntözéssel (Topsin Metil) meg lehetett állítani, ma a készítmény már nem áll rendelkezésre. A növényvédelmi szakemberek és kertészek egyre kevesebb szerből választhatnak. Természetesen nem cél a túlzott vegyszerhasználat, drága is, helyettük jobbra technológiai trükköket kell alkalmazni. Az aprónak tűnő, de hasznos fogásokkal, nagyobb odafigyeléssel sok minden kivédhető kémiai védekezés nélkül is.

Egy jó kertész szeme mindent észrevesz, a növény fejlődése jól irányítható. Kezdetben foszfortúlsúlyos starter, a vegetatív fejlődés időszakában kiegyenlített, később káliumtúlsúlyos műtrágya használatát javasolta a szakember. Azt is megjegyezte, hogy a profi földkeverékek tartalmaznak alapműtrágyát, de célszerű a közeghez keverni köbméterenként 0,5-0,5 kilogramm porrá őrölt szuperfoszfátot és stukatúrgipszet (azaz kalciumot). A gyökérképződésben a foszfornak és a kalciumnak is nagy a szerepe, a hajszálvékony lefutó gyökerek ezek hiányára utalnak. Talajvizsgálatok kiértékelésekor gyakran feltűnik, hogy mire virágozni kezdenek a növénynek, addigra a közegben annyira alacsonnyá válik a Ca-tartalom, hogy pótolni kell.

A dugványok beültetése után 7-10 nappal célszerű feltölteni a közeget tápanyaggal. A bimbóképződésig kiegyenlített (18-10-18) vagy hasonló összetételű tápoldattal öntözzünk, azt követően térjünk át a káliumban gazdagabb (pl. Fertiplant Acid) vízóldható műtrágyára. E termék káliumtúlsúlyos (N-P-K: 12-8-20), de 10% kalciumot, valamint magnéziumot és mikroelemeket is tartalmaz. Az ajánlott sorrenddel és összetétellel helyesen és költséghatékonyan megoldható az egyényári és balkonnövények tenyészidőszak alatti tápanyag-utánpótlása.

Homokkal feltöltött szaporítóládákba vezették a csepegtetőcsövet, így tápoldatozták a növényeket

Az egyik legkeresettebb növény a Buddleja

A rossz szerkezetű közeg, a mély ültetés és a túlóntözés hervadásos betegségekhez vezethet

zetett csepegtetőcsöveken jut a tápoldat a növényekhez, a homok felszívatószövet funkciót tölt be. Az ideji tapasztalat azt mutatja, hogy a növények egy része nem tudta teljes egészében felvenni a tápanyagokat, ezért jövőre 15 centiméteres cserépmérettől felfelé közvetlenül a cserépbe vezetnek majd a csepegtetőcsöveket.

Mintabeültetéseket is készítettek, hogy a vásárlók ötletet merítsenek a növénytársításokhoz, képet kapjanak a felhasználhatóságukról, valamint többéves, kifejlett állapotban is lássák a növényeket.

A legsikeresebb fajok

A tapasztalatok szerint a vásárlók a teljes Kientzler-szortimentet nagyon szeretik. A mintegy nyolc különböző színben kapható, kompakt növekedésű, dúsan elágazó *Buddleja*-fajtákból az összeset eladta már a kertészet, jövőre a szegedi városgazdálkodás is nagyobb mennyiséget ültet ki ezekből a fajtákból a közterekre. A mocsári hibiszkuszok szintén maradéktalanul elkeltek. Nagy az igény a kompakt növekedésű *Heliosis*-fajtákra. *Helenium*-fajták négy különböző színben kaphatók, és keresettek a kékvirágú *Caryopteris*-fajták is. Pozsgás növényekből mutatós és tartós összeültetéseket, igazi „túlélő” beültetéseket lehet készíteni, amelyek egész nyáron át díszíthetik a teraszokat, balkonokat. A Kientzler cég *Heuchera*-sorozata is népszerű, a változatos színű zöld és bordó árnyalatú, karakteres levelű növényekkel minden beültetésben nagyon szép, kontrasztos hatást lehet elérni. A növény nem fagyérzékeny, levelei még télen is díszítenek. Bár elsősorban a készáru-nevelésre fókuszálnak, elképzelhető, hogy bizonyos évelők szaporítóanyagát is forgalmazni fogják. A növényeket környezetbarát és fenntartható módon nevelik, egyáltalán nem permetezik.

A 110 éves Dobay Kertészet balkon- és egyvári növények szaporítóanyagát forgalmazza, az újdonságokat minden év szeptemberében mutatják be

Üzemre szabott védekezés

A muskátli és balkonnövények szaporítóanyagának nevelésére szakosodott Dobay Kertészet az első üzemek egyike, ahol sikerrel alkalmazzák a biológiai növényvédelmet. A kertészet vezetője azt tapasztalta, hogy hiába védekezik újabb és újabb vegyszerekkel a tripsz, atka és liszteske ellen, a kezelések nem bizonyulnak hatásosnak, miközben megperzselődhetnek a levelek és a virágok. Egy hollandiai tanulmányútról hazatérve határozta el, hogy *Forray Alfréd* irányításával átállnak a biológiai növényvédelemre. Immár második éve si-

került megvalósítani biológiai úton a kártevőszabályozást. Az eddigi tapasztalatokat összegezve Dobay Imre elmondta, hogy bár a biológiai védekezés költsége sokszorosa a kémiaiaknak, soha nem szeretne visszatérni a vegyszeres permetezéshez. A növények minősége ugyanis jelentősen javult. A szívókártévők az utóbbi években óriási károkat okoznak, ezért vélhetően mind több dísznövénykertészet fordul a biológiai védekezés irányába. A Dobay Kertészet decemberben, januárban, februárban csupán a Neemasal – a neem fa növényi kivonatát tartalmazó rovarölő – készítményt használta, ami felszívódik a növények leveleibe és megakadályozza a tripszek és az üvegházi molytetű felszaporodását. A szert a kora tavaszi időszakban, virágzásig ajánlott kijuttatni, mert az akkori alacsony hőmérsékleten a biológiai védekezésre nincs mód, azonban 15-16 °C-os éjszakai hőmérsékletnél már el lehet kezdeni a hasznos rovarok betelepítését.

A kertészet vezetője hangsúlyozta, hogy nagyon fontos a szakértő tanácsának a betartása. A biológiai védekezés kezdetben kicsit nehezebb, de aztán évről évre beáll az a hasznos rovarpopuláció, ami mellett szép és egészséges növények nevelhetők. Minden üzemre egyedileg kell megtervezni a biológiai növényvédelem egymásra épülő lépéseit, tehát ahány cég, annyiféle védekezés létezik.

Merényi Alexandra, Rass Krisztina

Az évelőkből összeállított beültetésekből is lehetett ötletet meríteni

